

DNA VAN VARKEN DRINGT DOOR TOT ZWIJNENPOPULATIE

- Varkens-DNA aangetroffen in tien procent van de zwijnen.
- Mogelijk meer nakomelingen door genetische vermenging.

Het DNA van wilde zwijnen in Noordwest-Europa raakt steeds meer 'vervuild' met de genen van gedomesticeerde varkens. Dat stelt de leerstoelgroep Resource Ecology, die het DNA van wild zwijn en tam varken vergeleek. Onderzoeker Daniel Goedbloed onderzocht het DNA van 88 wilde zwijnen uit Nederland, Duitsland en Luxemburg op de aanwezigheid van genetische informatie van het tamme varken. Tien procent van de zwijnen had DNA-fragmenten van het gedomesticeerde varken in haar genoom, meldt hij deze maand in het tijdschrift *Molecular Ecology*. Het binnendringen van varkensgenen is in de afgelopen tien jaar gebeurd.

De uitkomst is verrassend, zegt mede-onderzoeker Pim van Hooft. 'De Nederlandse varkensstapel zit in een afgesloten omgeving en kan niet in contact komen met wilde zwijnen in het bos. We hebben geen aanwijzingen dat er tamme varkens ontsnappen uit de stallen.' Van Hooft vermoedt dat de ver-

menging van het DNA plaatsvindt op zwijnenfarms waar wilde zwijnen worden gehouden voor de vleesconsumptie. Deze zwijnen worden vaak gekruist met tamme varkens om worpgrootte en groeisnelheid te verhogen. Hij vermoedt dat er zwijnen ontsnappen of worden losgelaten, waarna ze paren met de wilde soortgenoten.

WEERBAARHEID

Of de inkruising van varkens-DNA gevolgen heeft voor de populatie wilde zwijnen, moet blijken uit vervolgonderzoek. Wellicht leidt de vermenging van DNA tot een hogere reproductie bij de wilde zwijnen, want tamme varkens krijgen meer jongen dan wilde zwijnen, zegt Van Hooft. Ook zou de weerbaarheid tegen ziekten bij de zwijnenpopulatie kunnen afnemen. Tamme varkens worden namelijk beschermd tegen besmettingen, waardoor de selectiedruk op ziekteresistentie is verminderd.

Resource Ecology kwam de DNA-vermenging bij toeval op het spoor. Ze doet onderzoek naar de genetische diversiteit en ziekteverspreiding onder wilde zwijnen, gefinancierd door de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging. **AS**

Genetische vermenging met tamme varkens leidt mogelijk tot verminderde resistentie bij zwijnen.

VISIE <<

Supermarktmacht

De supermarkten maken misbruik van hun marktmacht, constateert een adviesorgaan van de EU. Toeleveranciers krijgen minder uitbetaald dan afgesproken en zijn regelmatig slachtoffer van contractbreuk. Dat klopt, zegt onderzoeker Maria Litjens van de leerstoelgroep Recht en Bestuur. Litjens doet promotieonderzoek naar de voedselketen en beaamt dat de inkoopmacht van de supers groot is. De ruim twintig Nederlandse supermarkten kopen hun voedingsmiddelen in via drie grote inkoopcombinaties, die 80 procent van onze voedingsmiddelen aankopen. Ze krijgt vaak te horen dat de inkoopcombinaties eenzijdig prijzen verlagen en een bijdrage in de kosten van reclame en marketing eisen.

Is dat misbruik van macht?

'Dat is het lastige. In Nederland geldt contractvrijheid. Je mag vrijwel alles afspreken wat je wilt in een contract. Maar contractbreuk mag niet volgens de wet. Het feit dat 84 procent van de leveranciers volgens de EU te maken heeft gehad met contractbreuk en dat heeft geaccepteerd, wijst op een afhankelijke positie van de leveranciers.'

Waarom treedt de Nederlandse mededingingsautoriteit NMA niet op?

'De mededingingsregels verbieden misbruik van de economische machtspositie, maar de bewijslast is lastig. Daar komt bij dat de NMA en de Europese Commissie wel machtsmisbruik van één onderneming - zoals Microsoft - hebben uitgewerkt, maar niet van meerdere ondernemingen. Bij meerdere partijen wordt nu alleen het kartelverbod toegepast; ondernemingen mogen onderling geen overeenkomsten sluiten. Maar als drie partijen marktmacht hebben, kun je ook gewoon afkijken hoe de anderen het doen. Er hoeft geen overleg te zijn om toch elkaars praktijken over te nemen.'

Wat moet er nu gebeuren?

'Er is bindende regelgeving nodig. De bestaande regel die machtsmisbruik door meerdere ondernemingen verbiedt, kan nieuw leven ingeblazen worden. Niet de slachtoffers moeten het misbruik aankaarten bij de rechter, maar de overheid moet de rol van eiser op zich nemen. Dat betekent dat de NMA en het ministerie van Economische Zaken actief het machtsmisbruik in de voedselketen moeten bestrijden.' **AS**

STELLING

'Considering the real properties of potatoes, the saying "Do not lie around like a couch potato" should be changed in to "Be as interesting and healthy as a potato"'

Carlos-Eduardo Narváez-Cuenca, promoveerde op 19 februari in Wageningen